



ཐེམ་ཏི་ཁྱེ་ལ་བཞག་ གཏ



༡༡། །རྡོ་བུ་རྩེ་བཅུ་ལྔ་རྩེ་བུ་ཐའི་གསུང་འབུམ་
དཔེ་བསྟར་མ་བཞུགས་སོ། །

(34/44)

དཔལ་བཅུགས་པོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུ་ཞིབ་འཇུག་ཁང་ནས་བསྐྱིགས།

ཡུང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྒྲུན་ཁང་།

༩༩། རོ་ཅན་ཐེ་བུ་ཅོད་ཀྱི་མཐོང་ལྟུང་ལྟུང་དཔེ་

བུ་མ་མ་པོ་མོ་མ་མ་མ་མ་མ་མ་

དཔེ་སྟླན་པ། ཟུལ་མོ་འབྲུག་པ།
དཔེ་སྟླན་འགན་འཁུར་པ། ཚངས་པོ།
མཁུན་ཤོག་མཆེས་འགྲོད་པ། འགྲོ་འདུལ་རྩི་རྒྱ།

ཐེམ་ཏེ་ཁྱེ་ལུ་འབྲུག་ལུ།
དེབ་དོན་བཟུན་པ།
༡། རྩོ་ནང་རྒྱ་ར་ན་ཐའི་གསུང་འབུམ།
(༣༥ / ༤༥)

དཔལ་བཅེགས་ཐོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་བསྐྱེགས།

*

ཀྱང་གྲི་ཐོད་རིག་པ་དཔེ་སྟླན་ཁང་གིས་བསྐྱེན་ཏེ་བཟུམ།

པེ་ཅིན་མཐོ་རིན་ཚོན་ཁྱ་པར་འདེབས་ཀྱང་མེས་དཔར་བཏབ།

ཁྱི་མོ་༡༠༠༥མའི་ཟླ་ལམར་པར་གཞི་དང་མོ་བསྐྱེགས།

ཁྱི་མོ་༡༠༠༥མའི་ཟླ་ལམར་པར་ཐེངས་དང་མོ་བཏབ།

དཔར་གྲངས། ༠༠༠ ༡— ༡༥༠༠

ISBN978—7—80253—013—3/B. 51

གསུང་འབུམ་ཆ་ཚང་(དེབ་༡—༤༥ཡོད) ལ་རིན་སྒོར། ༩ ༡༠. ༠༠

出版人:周华
责任编辑:聪博
封面设计:多吉

图书在版编目(CIP)数据

觉囊·多罗那他文集:藏文/觉囊·多罗那他著
百慈藏文古籍研究室编 - 北京.

中国藏学出版社,2008.4(先哲遗书 43-87)

ISBN 978-7-80253-013-3

I 觉… II ①觉…②百… III.喇嘛教

-古籍-汇编-藏语 IV.B946.6

中国版本图书馆CIP数据核字(2008)第040183号

先哲遗书 (七十七)
觉囊·多罗那他文集
(35/45)

百慈藏文古籍研究室编辑整理

*

中国藏学出版社出版发行
北京墨人彩色印刷有限公司印刷

*

开本 880×1230毫米 1/32 印张 569
2008年4月第1版 2008年4月第1次印刷
印数 0001—1500册

ISBN978-7-80253-013-3/B 51

本文集总定价(1-45卷):910.00元

༣། དཔེ་སྐྱོན་གསལ་བཤད།

《མེས་པོའི་ལུལ་བཞག》 ཅེས་པའི་དཔེ་ཚོགས་འདི་ནི་དཔལ་བཅུགས་པོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་
འཇུག་ཁང་གིས་བསྒྲིགས་ཤིང་འདི་ག་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་བསྐྱུན་པའི་དཔེ་རྙིང་དཔེ་
ཚོགས་ཤིག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མཁས་དབང་གཟན་དཀར་མིན་པོ་ཆེ་བླ་བསྟན་ཉི་མ་མཆོག་གིས་སྤྱི་ལོ་གཙོ་
སྟོང་གནང་སྟེ། དཔལ་བཅུགས་པོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་ཉི་པའི་ལོ་བརྒྱ་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་
འབད་བརྩོན་ཆེན་པོས་པོད་གྱི་ས་གནས་གང་སར་བཞུགས་པའི་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་པོ་ཉི་ཁྲི་ལྔ་ཙམ་པ་རང་
བྱུང་དང་མིའི་གནོད་འཚེས་འཛིན་ལ་ཉི་པའི་ཉེན་ཁ་ལས་བསྐྱབས་ཏེ་ལོགས་པར་བསྒྲིགས་ཤིང་དཀར་ཆག་
ཏུ་བཏབ། དཔེ་བླ་མ་གསལ། དཔེ་སྐྱོན་བཞེངས་ཏེ་སྤྱང་སྟོབ་མཛད་གནང་བ་དང་གནང་མཁས་སུ་ཡོད་པ་ནི།
རང་མེད་མེས་པོའི་ལུལ་ནོར་སྤྱང་སྟོབ་རྒྱུ་འཛིན་དང་བོད་རིག་པའི་གལ་ཆེའི་དབྱུང་གཞི་མཁོ་འདོན་གྱི་
དགོས་པ་ཆེ་བ་མ་ཟད། རང་རྒྱལ་མི་རིགས་རིག་གནས་ནོར་མཛོད་དར་རྒྱས་དང་སྤྱང་སྟོབ་བགྱི་བའི་འཕྲིན་
ལས་གལ་ཆེན་ཞིག་རེད།

ཉི་ཆར་དཔལ་བཅུགས་པོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་དང་འདི་ག་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་གཉིས་ཞིབ་
གྲོས་བྱས་མཐར། སྟོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་སྤྱང་སྟོབ་དང་བོད་རིག་པའི་དབྱུང་ཡིག་སྤྱང་སྟོབ་དང་ཆ་ཆར་དུ་
གཏོང་བའི་དམིགས་ལུལ་ངོ་སྟོན་འཛིན་གཅིག་གྱུར་ཐོག་《བཀའ་གདམས་དཔེ་དཀོན་གཙུག་པ་རྒྱལ་པོ་སྤྱི་ལོ་
པའི་དཔེ་རྙིང་དཔེ་དཀོན་གྱི་དཔེ་ཚོགས་ཆེན་མོ་ཞིག་སྤྱང་སྟོབ་ནས་ལེགས་སྒྲིག་དང་དཔེ་སྐྱོན་བྱེད་བཞིན་
ཡོད་པ་དང་། ད་ཆར་ཡང་དམིགས་ལུལ་དགོས་པ་གཅིག་གྱུར་ཐོག་《མེས་པོའི་ལུལ་བཞག》 ཅེས་པའི་
དཔེ་རྙིང་དཔེ་དཀོན་གལ་ཆེན་གྱི་དཔེ་ཚོགས་ཆེན་མོ་འདི་ཉིད་པར་སྐྱོན་བྱ་རྒྱ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྟོན་བྱུང་མེས་
པོ་མཁས་དབང་དམ་པ་དུ་མས་ལུལ་དུ་བཞག་པའི་གསུང་འབུམ་དཔེ་དཀོན་གལ་ཆེན་རྣམས་དང་། འཐར་
འཕོར་དུ་བཞུགས་པའི་དཔེ་དཀོན་གལ་ཆེན་དག་ཚྭ་གསུམ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་ཏེ་བསྒྲིགས་པ་འདིའི་ནང་དོན་ཐད་
ལ། རང་དོན་རིག་པ་དང་། གསེབ་རིག་པ། རྒྱ་རིག་པ། སྐྱ་རིག་པ། འོ་རྒྱས་ ཕྱི་རིག་
སོགས་བརྒྱ་ལྷག་རིག་པའི་གནས་ཀྱང་འདུས་པའི་དཔེ་དཀོན་ནོར་བུ་དགོས་འདོད་ཀྱང་འབྱུང་ལྟ་བུ་ཞིག་
ཡིན།

འདི་འདྲའི་དཔེ་སྐྱོན་མཉམ་ལས་ཀྱི་གོ་སྐྱབས་ལེགས་པོ་ཤིང་ཅག་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་ལ་ཐོབ་པ་ནི་གིན་ཏུ་
སྐལ་བ་བཟང་ཞིང་ག་ཟེ་བཞིན་གྱི་འོས་འགན་ཞིག་ཏུ་བཅུས་ཏེ་ལོ་འགའི་དཔེ་སྐྱོན་འཆར་གཞི་གཙོ་བོའི་ནང་
དུ་བཀོད་ཟེན་ཅིང་། ལས་གཞི་འདི་ལ་ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་ལྟེ་གནས་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་དང་རྒྱལ་
ཁབ་བྱིན་གོ་བོད་རིག་པའི་མཁས་དབང་དུ་མས་གདེང་འཇོག་དང་མཐོང་ཆེན་གྱིས་སྐུ་ལ་མ་ཡང་ཐོབ།

《མེས་པོའི་ལུལ་བཞག》 གི་མ་ཕྱི་པ་མེར་ནི་དབུ་མེད་བྱིས་རྙིང་ག་སྐྱལ་ཡིན་པས། མ་དཔེ་
གསལ་མི་གསལ་དང་སྐྱེད་ཡིག་མང་ཞིང་བྱིས་རྙིང་གས་འདྲ་མིན་གྱི་དབང་གིས་གྲོག་དཀའ་བའང་གིན་ཏུ་མང་
པོ་འདུག འོན་ཀྱང་དཔལ་པ་བཅུགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་ལོ་མང་རིང་ཉམས་སྦྱང་
བསྟུ་ལེན་དང་མཁས་དབང་དུ་མར་བཀའ་འདྲི་ཞུས་པར་བརྟེན་ཡིག་གཟུགས་གསར་རྒྱག་དང་ཕྱོགས་སྒྲིག་
བྱུང་བ་བྱུང་། པར་གིར་དུ་ལོང་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱང་དཔེ་རྙིང་གཞན་པ་དང་བསྟར་ཏེ་གཏན་ལ་ཐབ་ཡོད་པ་
བཅས་ཏེ་ཞིབ་ཆ་དེ་བ་སོ་སོའི་བསྟུ་སྒྲིག་གསལ་བཤད་དུ་ག་ཟེ་གས་པར་བྱ།

དཔེ་རྙིང་གྲུང་སྒྲོབ་དང་ཕྱོགས་སྒྲིག་ དཔེ་སྐྱོན་གྱི་ལས་ཀ་འདི་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་ཐུགས་ཁུར་གནང་
མཁན་གྱི་མཁས་དབང་རྣམས་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་ལྟེ་གནས་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་
ལྟོན་རྒྱས་དང་། མཁས་དབང་བྱུང་བསྟན་ནི་མ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་སོགས་ཀྱིས་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་མཆོད་སྦྱོར་གྱི་
བཀའ་དྲིན་བསྐྱངས་པ་ལ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། དཔལ་པ་བཅུགས་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གི་
འགན་འཁེན་པ་ལྟོན་རྒྱས་དང་། ལུ་དག་པ། ཡིག་རྒྱག་པ་སོགས་མདོར་ན་ལས་གཞི་འདི་ལ་ལྷག་བསམ་
དང་འབད་བརྩོན་ཆེན་པོས་ཞབས་བྱེ་ཞུ་མཁན་རྣམས་ལ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་དང་།

དཔེ་ཆོགས་འདིའི་དཔེ་སྐྱོག་དང་ལུ་དག་ཐང་ལ་ཉ་ཅང་ནན་ཏན་དང་ཞིབ་ཆ་གས་བཟུ་ཞུ་བ་བྱས་མོད།
འོན་ཀྱང་ང་ཚོར་གེས་ཆད་དམན་པའི་དབང་གིས་ནོར་འཇུག་མི་ཉར་བ་ཡོད་ཤིང་པས་དཔྱོད་ལྡན་དག་གིས་
ནོར་བཅོས་ཡོ་བསྐང་གི་དགོངས་འཆར་ལྷག་སྐྱོལ་གནང་བར་ཞུ།

ཞེས་ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་ནས།
སྤྱི་ལོ་༡༠༠༧ལོའི་རྒྱ་བ་དང་བོའི་ཆོས་༡༠ལ།

སྒྲིབ་འགྲོའི་ལུ་ཆོག་

དེ་ལ་འདིར་རང་ཅག་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་འདིར་ཆོས་རྒྱལ་ལོ་བཅ་རྒྱལ་ས་
དང་། ས་དགེ་བཀའ་རྙིང་སོགས་ཀྱི་མཁས་ཤིང་གྲུབ་པ་བརྟེན་པའི་དམ་པའི་སྐྱེས་
ལུ་རྒྱལ་ས་ཀྱིས། བཤད་སྐྱབ་ཀྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་བཙུང་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་
པའི་ཆོས་བརྒྱུད་དང་བཀའ་སློལ་མཐའ་དག་དང་། དེ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་ཐུན་
མོང་གི་རིག་གནས་སུ་རྟགས་སྟན་དག་མངོན་བརྗོད་སྟེ་བསྟོར། སྐར་ཅིས་འབྲུང་
ཅིས། སྐྱ་ཆོད་བཟོ་གསོ་སོགས་མདོ་སྟགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པའི་གཞུང་
ལུགས་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བ་ཆོད་ལ་མ་ཁོར་བ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་ཞིག་འཆད་ཉན་
འཕྱར་གསུམ་དང་། བཤད་སྐྱབ་ལས་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཐོག་མར་སློལ་གཏོང་།
བར་དུ་གཏན་ལ་ཐབ། རིམ་བཞིན་དར་རྒྱས་བཏང་བ་སོགས་འཛིན་སྟོང་སྟེལ་བར་
མཛད་པའི་བཀའ་དྲིན་བདག་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས། དཔུས་གཙང་ཁམས་གསུམ་དུ་
བཞུགས་སོ་ཙག་གི་གྲོགས་བམ་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་སྦྲངས་ན་རི་རབ་ལྟན་པའི་
གཏོས་དང་མཉམ་ཞིང་། ཆོས་ཚན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་རི་སྟེང་ཡོད་པ་གངས་སུ་བགངས་
ན་ནམ་མཁའི་གཟའ་སྐར་ཆོགས་ཀྱང་སྦྲངས་པར་བྱེད་པ་ཞིག་མཆིས་པ་ཙམ་དུ་མ་
ཟད། རྒྱ་བལ་ཏོར་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་གྱུ་ཀུན་ཏུ་འདར་དར་བྱབ་ཆེ།

ད་ལྟའི་ཆར་བོད་རིག་པའམ་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་ཅེས་སུ་གྲགས་པ་འདི་ཉིད་
འཛམ་གླིང་ཤར་ཅུབ་ཀྱི་ཡུལ་གྱུ་དག་ཏུ་འདར་མཆེད་དེ། དཔེར་ན། ཨོ་ག་སི་ཕོར་རྟེ་
དང་། ཏར་མིད་ལྷ་ལུ་ཡོ་རོབ་དང་། ཨ་རི་སོགས་སུ་གྲགས་ཆེན་གྱི་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་

ནམས་སྤྱོད་ཡིག་གི་དཔེ་མཛོད་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་སློབ་གཉེར་བྱེད་སའི་སྡེ་ཆོན་དང་སློབ་མ་ཡང་མི་ཉུང་བ་ཡོད།

ད་ནི་གོང་དུ་སླུ་ས་པའི་བཤད་སྐབས་ཤིང་ཏྲ་ཆེན་པོ་བཙུང་ཅེས་པ་དེ་གང་དང་གང་ཡིན་པའི་ངོ་སྟོན་མདོ་ཙམ་ལུ་ན། དེ་ཡང་རི་སྐད་དུ། འཇམ་མགོན་ཀོང་སྐུ་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ནས། ཆོས་སློབ་ཐོན་མི་བེ་རོ་སྐྱ་ཙག་ཞང་། གཞུ་བས་ཆེན་རིན་བཟང་རྟོག་ལོ་ས་སྐྱ་པ། །བུ་སྟོན་བཤད་རྒྱུ་འདེགས་པའི་ཀ་ཆེན་བཅུ། ཞེས་དང་། བོད་ལུ་སྐུ་བ་བཙུང་ཤིང་ཏྲ་ཆེན་པོ་བཙུང་། རྟིང་མ་བཀའ་གདམས་ལམ་འབྲས་བཀའ་བཙུང་པ། །ཤངས་པ་ནི་བྱེད་སྟོར་དུག་བསྟེན་སྐབས་པོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཤེས་བྱའི་གཞུང་ལུགས་སྤྱོད་ཆོག་གསུལ་གྱི་འབྱུང་ཁུངས་དང་འཆད་རྩལ་གྱི་དབྱེ་བས་བཤད་རྒྱུ་འདེགས་པའི་ཀ་ཆེན་བཅུ་དང་། སྐབས་པ་ཉམས་སྤྱོད་རྩལ་ལ་བཙུང་པའི་ཁུངས་དང་མན་དག་གི་དབྱེ་བས་སྐབས་བཙུང་འདྲན་པའི་ཤིང་ཏྲ་བཙུང་དེ། བཤད་སྐབས་ཤིང་ཏྲ་ཆེན་པོ་བཙུང་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་གསུང་རབ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ཞིག་བདག་ཙག་གི་ཡབ་མེས་གོང་མ་ནམས་ཀྱིས་གཅེས་པའི་ལུས་སྟོག་ལོངས་སྟོན་ཐམས་ཅད་པངས་པ་མེད་པར་བཏང་སྟེ། བྱི་རབས་རང་རེའི་བཙུང་འདྲན་ནམས་ལ་འཕྲན་ཡུན་ལན་བདེའི་དཔལ་ལ་དམིགས་ནས་བཞག་པའི་མོར་བྱ་རིན་པོ་ཆེ་ཡིད་བཞིན་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་མཆིས།

དེ་དག་ལས་མང་ཆེ་བ་རིག་གསར་ལོ་བཅུའི་གོང་ཆག་ཆེན་པོ་སོགས་དུས་ཀྱི་རྒྱུད་པའི་དབང་གིས་སེམས་མེད་འབྱུང་བཞིའི་འཛིག་པ་དང་། སེམས་ལྡན་མི་དང་མི་མིན་གྱི་གནོད་པས་ཉམས་ཉེས་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་ནི་རྒྱ་བོད་ཡོངས་གྲགས་ལྟར་ལགས།

རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་མཛུགས་སྒྲིལ་བ་དང་ཚབས་ཅིག་ཏུ་གི་ཡང་
དག་པའི་སྤྱི་དུས་ཀྱི་ཉི་འོད་སྤར་ཡང་འཕྲོས་ཏེ། ཏང་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་འགོ་
ཁྲིད་དང་ཅུ་འཛུགས་གནང་ནས། དཔེ་རྙིང་འཕྲོར་བསྟུ་དང་། ལེགས་སྒྲིག་དཔེ་
སྟུན། སྤྱི་ལོ་
དང་། མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་གྱི་བྱ་བར་སོ་སོའི་འཕྲོས་བསྟུན་གྱི་སྤྱི་ལོ་སྟུང་པའི་
སྒྲིལ་བ་བཟང་པོའི་དཔལ་ལ་ལོངས་སྟུང་དུ་ཡོད་པའི་སྒྲིལ་འདིར། རང་རེའི་
ཡབ་མེས་རྣམས་ཀྱིས་བཞག་པའི་ཕ་ཙོང་མང་པོ་ཞིག་དུང་ཡང་རེད་ཅག་གི་
བསོད་ནམས་ཀྱི་བཀོ་སྒྲིལ་དུ་ལྷག་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་གཅེས་སྤྱོད་ཆེན་པོས་སྤྱི་
སྟུང་དང་དར་སྒྲིལ་བྱེད་རྒྱ་ཁྲི་མེས་རྒྱལ་གྱིས་གནང་པའི་ལས་འགན་ཡིན་པར་མ་
ཟད། འུ་ཅག་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྟོབ་གསོའི་བྱ་བར་ལེགས་སྒྲིལ་འབུལ་མ་ཁན་གྱི་
མཁན་དར་འབྲིང་གསུམ་གྱི་ཤེས་ཡོན་ཅན་ལ་མཆོན་ན། རང་རེའི་སྤྱི་ལོ་ལོ་ལོ་
པའི་གཞན་དྲིང་མི་འཛོག་པའི་གཟི་འོད་སྤར་ལའང་པའི་འོས་འགན་མཆོག་དུ་གྱུར་
པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པར་སེམས།

དེར་བརྟེན། རྒྱལ་སྤྱི་དང་རིས་སྤྱི་མ་ཆད་པའི་སྤྱི་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
ལྷགས་ཚུམ་གནང་པའི་གསུང་རབ། བཤད་སྒྲུབ་ཤིང་རྟ་བཙོ་བརྒྱད་ལས་གྲུབ་པའི་
མདོ་སྤྱོད་ཀྱི་གཞུང་བཤད་དང་། ཆོས་འབྱུང་དང་གདན་རབས། རྣམ་ཐར་དང་
གསན་ཡིག་བརྒྱུད་དང་སྟུན་པ། རྩིས་དང་གསོ་རིག་སོགས་དཔེ་དཀོན་འཕྲོར་
བ་རྣམས་བསྟུན། ཆད་པ་རྣམས་བསལ། ཉམས་པ་རྣམས་གསོས། འབྲུགས་པ་
རྣམས་བསྒྲིགས་ཏེ་དཔེ་ཆོགས་འགའ་རིམ་པ་བསྟར་ཆགས་སྤྱི་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
བསྟུན་རྩིས་ལས།

ཁོར་འཕྲོམ་གསལ་འདེབས་ཅུ་བ། ལྷག་པར་དུ་ད་ལྟ་ལུས་ཀྱི་ལང་ཚོ་མུས་
 བེང་། མེས་ཀྱི་སྒྲོ་བློས་བཀྲ་བའི་གཞོན་སྒྲིས་རྣམས་ལ་མཚོན་ན། ལྷིང་པོས་
 དཔེན་བའི་ཁ་ཕོ་འདོན་པ་ལས། ཟོལ་མེད་ཀྱི་ལྷག་བསམ་དཀར་པོ་ལྷིང་ལ་
 འཆང་། དོན་ལྷན་གྱི་རྣམ་དཀར་བྱ་བ་དང་དུ་ལེན། ལྷང་མེད་ཀྱི་ཚོས་དང་མེག་
 གཞུང་སྒྲོ་བ་གཉེར་བྱེད། འཕྲོས་བསྟན་གྱི་མི་ཁྱའི་ལས་ཀ་རྩུང་ཟད་རེ་སྒྲུབ་ལུས་ན།
 མེས་རྒྱལ་ལ་ཞབས་དོག་འགྲུབ། དང་མེགས་ལ་ལེགས་སྒྲིས་འབུལ། དང་ཉིད་ཀྱི་
 ལ་རྒྱ་མཛོན་ཐུབ་པ་ཞིག་ཀྱང་ཁོང་བ་ནི་མཐོང་ཚོས་མཛོན་གྱུར་ལགས་པས། དེ་
 བཞིན་དགོངས་དབྱིངས་སྒྲུབ་པར་ཁུཤ། །

ཕན་འབྲེལ་གྲན་འབྲེལ་སྤེལ་བྱེད་བརྒྱུ་ཉི་མས།
 ལྷོ་ལོ་ ༢༠༠༧ ལོའི་ལྷོ་མེས་ལ་གྲུས་བྱེད།

བསྐྱེད་གསལ་བཤད།

དེ་ལས་ང་ཚོའི་ཐོན་པའི་བཅུན་ཏུ་ར་ནུ་ཐའི་གསུང་འབུམ་ཕྱོགས་
གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་སྒྲུབ་ཏེ་པར་སྐྱེད་ཞུས་པ་འདི་ནི། གཟན་དཀར་མཚོག་སྐུ་ལ་ཐུབ་
བསྐྱེད་ཉི་མའི་བཀའ་སློབ་དང་བདག་སྐྱེན་འོག་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན།

དེ་ཡང་སྤྱིར་ཁོང་ལ་གསུང་འབུམ་བོད་བཞི་བཅུ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་ཚུལ་
ཕྱིས་སུ་བྲིས་པའི་རྣམ་ཐར་འགའ་ལས་གསལ་ཡང་། དངོས་སུ་བོད་བཞི་
བཅུའི་དཀར་ཆག་ཁ་གསལ་ཞིག་ད་སྔོན་ང་ཚོའི་མཇུག་རྒྱུ་མ་བྱུང་། དེ་ལས་
དངོས་སུ་མཇུག་རྒྱུ་བྱུང་བའི་བོད་བཅོ་ལྔ་ནི། དེང་སང་ཡོངས་གྲགས་སུ་རྟག་
བརྟན་པར་མ་ཞེས་འབོད་པ་འདི་ནི། བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་མེ་འབྲུག་(སྤྱི་
ལོ1616) ལ། མངའ་རིས་སྤྱད་ཀྱི་གྲུང་ཐང་གི་རྒྱལ་རབས་ཉི་ཤུ་ཅུ་གསུམ་
པའམ། ཡང་ལུགས་གཅིག་ལ་དམར་པོ་སྡེ་བསྐྱངས་ན་ཉི་ཤུ་ཅུ་བཞི་པ་བསོད་
ནམས་དབང་ཐུག་སྡེས་ཡོན་བདག་བྱས། ཏུ་ར་ནུ་ཐའི་དངོས་སློབ་གཉའ་ཡི་
བརྩེ་དགོན་མཚོག་ལེགས་པས། ཐོག་མའི་མཚམས་སྒྲིང་དང་པར་བྱང་འབྲི་བ་
སོགས་བྱས་ཏེ། དུས་འཁོར་སྤྲུགས་ཐང་དང་སྒྲིབ་གཉིས་ཤན་སྐྱར་སོགས་ཚོས་
ཚན་བཅུ་བཞི་ཤིང་པར་དུ་བཀོས་པ། རྟག་བརྟན་དམ་ཚོས་སྤྱིར་དུ་སྐྱེན་དངས་
ཏེ་བཞུགས་སུ་གསོལ། དེའི་སྤྱིང་དུ་རྟག་བརྟན་རང་ནས་བརྒྱུས་པ་བཅས་བོད་

བཙོ་ལྔ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་བྱ་དཔེ་བར་མ་ཚར་གཅིག་ རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་
ཆེན་པོས་འབྲས་སྤངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་གདན་དྲངས་བ། བྱིས་དུས་འཇུག་
སྐབས་སུ་པེ་ཅིང་མི་རིགས་ཐོ་བྲང་དུ་བཞུགས་ཀྱང་། དེར་སེང་བོད་སྤྲོངས་
དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་སྤྱན་དྲངས་ཏེ་བཞུགས་པ་དེ་ཡིན།

ཡང་གངས་ཅན་མཁས་གྲུབ་རིམ་བྱོན་གྱི་མིང་མཛོད་ལས། ཁོང་ལ་
གསུང་ཚུལ་གིན་ཏུ་མང་པོ་ཡོད་པར་གྲགས་ཀྱང་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་ཆེན་པོས།
གསུང་འབུམ་གིང་པར་རྣམས་བཀའ་རྒྱ་བཏབ་སྟེ་པར་མི་ཆོག་པ་མཛོད་པས་
ད་ལྟ་ཁོང་གི་གསུང་ཚུལ་རྣམས་ཁ་ཚར་བ་ཏུ་ཅང་དཀའ། རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་
ཞིང་དུ་གཤེགས་རྗེས། གློ་གྲོས་བརྟན་པས་ཁོང་གི་གསུང་འབུམ་ལ་དཀར་
ཆག་བསྐྱས་པ་ཞིག་མཛོད་འདུག །དེའི་རྗེས་ཞ་ལུ་རི་ལྷག་སྐུལ་སྐྱས་མཛོད་
པའི་དྲ་ར་བྱ་ཐའི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག་དྲངས་གསལ་མེ་ལོང་ཞེས་པའི་
ནང་དུ། བོད་ཀ་ནས་ཅ་བར་བཅུ་བདུན་ལ་ཆོས་ཚན་ཉིས་བརྒྱ་དོན་གཉིས་
དང་། ལྷེ་བ་གངས་བདུན་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་བཞུགས།

ད་ལྟ་པེ་ཅིང་མི་རིགས་ཐོ་བྲང་དུ་བོད་བཅུ་བདུན་ལ་ཆོས་ཚན་ཉིས་
བརྒྱ་དོན་བརྒྱད་དང་། ལྷེ་བ་གངས་བདུན་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་ཅ་བརྒྱད་
བཞུགས་ཞེས་གསལ་ཡང་ང་ཚོའི་གོང་གི་དཀར་ཆག་གཉིས་པོ་ད་སྟོན་མཛལ་
རྒྱ་མ་རྟེད། དེ་ཡང་ཞ་ལུ་རི་ལྷག་སྐུལ་སྐྱས་དཀར་ཆག་དྲངས་གསལ་མེ་ལོང་
ཞེས་པ་ལྷགས་ཚུལ་གནང་སྟེ། སྤར་རྟག་བརྟན་གྱི་གིང་པར་དུས་ཟིང་དབང་

གིས་ཉམས་ཆག་ཤོར་བ་རྣམས། ཁ་གསོ་མཛད་ཚུལ་ཐོས་ཀྱང་ཞིབ་ཏུ་ལོ་
 རྒྱས་ཁ་གསལ་མཛལ་རྒྱ་མ་བུར་། ད་ལྟ་དགོན་འཇམ་དབྱངས་རྣམས་རྒྱལ་
 གི་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པའི་པར་རྟིང་པོད་བཅུ་བདུན་འདི། ཞ་ལུ་རི་ཐུག་
 རྒྱལ་རྒྱས་ཉམས་གསོ་མཛད་པ་དེ་ཡིན་ནམ་སྟམས་སྟེ། ད་ལྟ་ཉག་བརྟན་གི་
 པར་རྟིང་པོད་ལྗོངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་བཞུགས་པ་པོད་བཙུ་ལྟ་དང་། པོད་
 གྲངས་དང་ཆོས་ཚན་མང་ཏུ་ཆོག་མཚམས་སོགས་བྱང་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པའི་
 བྱིར།

ད་ལམ་ང་ཆོས་ཁོང་གི་གསུང་འབུམ་གྲོག་གྲང་ནང་དུ་བཞུག་སྐབས་
 གི་ཐོག་མའི་མ་དཔེ་ནི། ཉེ་ཆར་བྲམ་མ་ཡོན་ཏན་བཟང་པོས་འཇམ་ཐང་དུ་གིང་
 པར་ལ་བརྒྱུ་པའི་སྟེགས་བམ་ཉེར་བཞེ་ཅན་དེ་ལ་བྱས་ཏེ་ཞུ་དག་ཐེངས་
 གསུམ་བྱས། དེ་རྗེས་སྐར་ཇོ་ནང་ཉག་བརྟན་དུ་བཞུགས་པ་རྩོམ་པ་པོ་དྲ་ར་
 ལྷ་ཐ་རང་ཉིད་གི་བྱག་དཔེ་སྐབས་འགར་བྱག་མཆན་ཡོད་པ། ད་ལྟ་འབྲས་
 རྒྱངས་གནས་བཅུ་ལྟ་ཁང་ནང་བཞུགས་ཐིས་མ་པོད་རྒྱང་བཅུ་ལ་ཆོས་
 ཚན་༤༣ལ་བསྐར་གཞི་དང་། ཇོ་ནང་ཉག་བརྟན་གི་པར་རྟིང་པོད་བཙུ་ལྟ་པོད་
 ལྗོངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་བཞུགས་པ་དང་། ཞ་རི་བ་དགོན་འཇམ་དབྱངས་
 རྣམ་རྒྱལ་གི་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པ་པར་རྟིང་པོད་བཅུ་བདུན་ཡོད་པ་གཉིས་
 བྱོགས་བརྒྱམས་གིས། པར་རྟིང་པོད་ཉི་ལུ་ཅམ་ལ་ཆོས་ཚན་༣༡ལྟར་བ་ལ་
 སྐར་བྱེད་བྱས་ཏེ་དཔེ་བསྐར་ཐེངས་དང་པོ་ཞུས།

དེ་ནས་རྟག་བརྟན་གྱི་པར་པོད་ཉི་ཤུ་ལ་བསྐྱར་གཞི་དང་། འཛམ་ཐང་གི་
 པར་མས་སྐྱར་བྱེད་བྱས་ཏེ་དཔེ་བསྐྱར་ཐང་གཉིས་པ་ཞུས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་
 པར་མ་ལྔ་ཁྱེ་གཉིས་དང་གྲིས་མ་གཅིག་བཅས་དཔེ་གསུམ་པོ་རྩ་པའི་ཆ་
 བས་གཅིག་མཚུངས་སུ་བཞུགས་པ་ལས་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་མི་འདུག །ཆོ་གའི་
 རྒྱུ་ལ་མི་འདྲ་བ་རྩེ་བུ་ཡོད་པ་ནི་མཆོན་དཀྲུག་སུ་ཤོར་བ་ཡིན་འདུག་པ་
 བླམས་ཀྱང་། ལྷག་རྟགས་ནང་དུ་བརྩམས་ཏེ་གསལ་པོ་བྱས་ཡོད། རྟག་བརྟན་
 པར་རྒྱུ་དང་འབྲས་སྐྱེད་ས་གྲིས་མ་གཉིས་སུ་དཔེ་མ་བཞུགས་པ། འཛམ་ཐང་
 པར་མའི་ནང་བཞུགས་གསུང་ཐོར་ལུང་རྒྱུ་མ་རྟགས་ཅན་དང་། ཞ་རྟགས་
 ཅན་གཉིས་དང་། ཟ་རྟགས་ཅན་དཔེ་མ་ཐེག་མཆོག་གི་ཟིན་གྲིས་རབ་བྱེད་
 དུག་པ་ཡན་ཆད། ཏཱ་ར་བླ་ཐའི་ཞལ་གསུང་སྟོབ་མ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཆོས་ཟིན་
 གྲིས་སུ་བཀོད་པ་དང་། རབ་བྱེད་བདུན་པ་བརྒྱད་པ་གཉིས་ཇ་འགྲོའི་དག་
 བཤེས་མཆོག་གྲུབ་ཀྱི་མཆོས་གསར་དུ་བསྐྱབ་པ། འ་རྟགས་ཅན་ཉང་ཡུལ་གྱི་
 ལོ་རྒྱས་ཏཱ་ར་བླ་ཐས་ཞབས་བཏགས་མཛད་པར་གྲགས་པ་བཅས་ཆོས་
 ཚན་༡༩༡ལ་འཛམ་ཐང་གི་པར་མའི་དཔེ་གཅིག་ཤུ་ལས། རྟག་བརྟན་པར་
 རྒྱུ་དང་འབྲས་སྐྱེད་ས་གྲིས་མ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱར་གཞི་མ་རྒྱུད། རྟག་བརྟན་པར་
 རྒྱུ་གཅིག་ཤུ་ལས་གཞན་གཉིས་ལ་མེད་པ་ཆོས་ཚན་༤། ཡང་རྟག་བརྟན་དང་
 འཛམ་ཐང་པར་མ་གཉིས་ཆར་མེད་པ། འབྲས་སྐྱེད་ས་གསལ་བརྩ་ལྟ་ལང་དུ་
 བཞུགས་པའི་གྲལ་ནས་ཆོས་ཚན་བཙོ་བརྒྱད་ལ་ཐེབ་༡༩༩གསར་རྒྱུད་ལྷང་

བ་བཅས་ལ། ལུ་དག་བྱས་ཏེ་ཁ་སྒོང་གི་ཚུལ་དུ་བཞག་ཡོད་པ་བཅས་ཁྱོན་
བསྐྱེད་པ་དེ་བ་བཞི་བརྒྱ་ཞེ་ལྷ་ལ་ཆོས་ཆན་༩༠༠ཡོད། ད་ལྷ་ང་ཆོའི་མ་དཔེ་
གཡར་རྒྱ་མ་རྟེན་བ་སྒྲོན་རྩུ་བ་པོའི་བྱག་དཔེའི་གཡར་ནས་ཡིན་པ། འབྲས་
སྤངས་གནས་བརྒྱ་ལྷ་ཁང་། དཔེ་རྟགས་བྱི་༡༩ནང་བཞུགས་གཏམ་དུ་བྱ་བ་
མོར་པུའི་འབྲུང་གནས་ལྟེ་བཤ། ཡང་བྱི་༡༠༥ནང་བཞུགས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་
རྣམ་བཞག་ཆོས་དབྱིངས་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱན་རྣམ་པར་བཀོད་བ་ལྟེ་བཤ༡། སྟེ་ལག་
བྲིས་གྱི་ཆོས་ཆན་གཉིས་པོ་མ་འོངས་པར་དཔེ་གཡར་ཐབས་བྱ་དགོས།

ད་ལྷ་ང་ཆོས་དཔེ་བསྐྱར་དང་ལུ་དག་གི་སྐབས་སུ་མ་དཔེ་རྩ་འཛིན་
བྱས་ཏེ། དཔེ་གསུམ་མི་འདྲ་བའི་ཆོ་རྟག་བརྟན་ལ<<ར>>རྟགས་འདི་དང་།
འཛམ་ཐང་ལ་རྟགས་<<མ>>འདི། དག་ཆ་མོར་བཅོས་ལ་གྲག་རྟག་འདི[]
དང་། མཆན་རྣམས་གྲག་རྟག< >འདིའི་ནང་དུ་བྲག་ཡོད།

གསལ་བཤད་ལུ་རྒྱ་ཞེག་ལ་དཔེ་བཞི་པའི་ནང་དུ། ཀུན་མཁྱེན་དོལ་པོ་
པའི་གསུང་ཆོས་ཆན་བཞི། རིག་འཛིན་ཆོ་དབང་ཀུན་བྱབ་གྱི་གསུང་ལྟ་
སྒྲའི་ཆོ་ག་ཞེས་པའི་ཆོས་ཆན་གཅིག་བཅས་འཛམ་ཐང་པར་མར་བཞག་ཡོད་
པ་དང་། ཡང་ས་བཟང་མ་ཏི་པའ་ཆེན་གྱི་གསུང་དུས་འཁོར་བྱག་རྒྱའི་སྒྲོར་
ཆོས་ཆན་གཅིག་རྟག་བརྟན་པར་རྟེན་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་རང་འཇག་བཞག་ཡོད་
པ་དང་། ཁོང་གི་རང་རྣམ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཞལ་གདམས་རྣམས་སྟ།
གཙང་གི་ཡུལ་སྐད་ཡིན་ནམ་སྟམ་པའི་ཐ་སྟད་གོ་དཀའ་བ་མང་པོ་ཞེག་

བེད་སྤྱད་གནང་བ་དག་ཀྱང་རང་སོར་བཞག་ཡོད།

ད་ལམ་བཀའ་འབུམ་འདི་ཕྱིས་འཁོར་ནང་དུ་སྒྲགས་པའི་འགྲོ་སོང་ཙྏ་
འདྲ་ཚོགས་པ་ནས་ཞུས་ཤིང་། པར་སྐྱེན་ཆར་ལྷ་བརྒྱའི་འགྲོ་སོང་བོད་རིག་པ་
དཔེ་སྐྱེན་ཁང་ནས་བགྱིས། ཆར་བརྒྱད་བརྒྱའི་འགྲོ་སོང་ཅིན་གྱིན་སོགས་གྱི་
རྒྱའི་སྐྱེན་བདག་རྣམས་གྱིས་གནང་ཞིང་། ཆར་ཉིས་བརྒྱའི་འགྲོ་སོང་ཙྏ་འདྲ་
ཚོགས་པ་ནས་བགྱིས་པ་བཅས་གྱི་མཐུན་སྦྱེན་ལས། ད་ལམ་དངོས་སུ་པར་དུ་
བསྐྱེན་ཐུབ་པ་བྱུང་སྟེ་རྒྱ་ཆེའི་གྲོག་པ་པོ་རྣམས་གྱི་སྐྱེན་ལམ་དུ་སྤུལ་བ་ཡིན།

ལས་གཞི་འདིར་བོད་ལྗངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་མ་དཔེ་བོད་བཙུ་ལྷ་
གཡར་གནང་བྱུང་བ་དང་། འཛམ་གང་སྤྱི་མ་ཐུན་སེལ་མཆོག་ནས་ཀྱང་མ་
དཔེ་བཙུ་ལྷ་འགྲོ་དང་། གོ་རིམ་སྒྲིག་སྒྲུ། ལྷ་དག་བཅས་ལ་རོགས་རམ་གང་
མང་གནང་བ་དང་། ཁམས་སྤུལ་བསོད་ནམས་དོན་གྲུབ་མཆོག་ནས་ཉང་ལུལ་
ཆོས་འབྱུང་ལྷ་དག་གི་རོགས་རམ་གནང་བ་དང་། སྤྱི་མ་དཔེ་ལྷ་རྒྱ་མཆོས་
ལྷ་དག་གི་ལས་ཀ་སྤྱིའི་ཐུགས་འགན་ཆེ་བཞེས་གནང་བ་བཅས་ལ་ཐུགས་རྩེ་
ཆེ་ལྷ་རྒྱ་བཤོ། །

དཔེ་བཙུགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་ནས་
ཀུན་བདེ་ལེགས་གྱིས།

རྩེ་བཅུན་ཏུ་ར་ནུ་ཐའི་རྒྱལ་ཐར་མདོར་བསྡུས།

1575-1635

ཁོང་ནི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་པདྨ་འབྲུང་གནས་དང་། པརྟེ་ཏ་ལྟ་ཡ་རྩ་ར།
གཉིས་ལོ་ལྷ་པ། ཁ་རག་སྒོམ་རྒྱུ་སྒྲིལ་ཆེན་མང་པོས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་
ཤིང་། བོད་སྒྱུར་བརྟན་མ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཁ་རག་བྱུང་བཅུན་གྱི་གནས་རོ་
མོ་ཁ་རག་ཅེས་པའི་འདབས། རྒྱ་བོ་ཆེན་པོ་ལོ་རྟེ་ཏའི་ཉེ་འགལ་དུ་ར་ལོ་ལྷ་པ་
ཆེན་པོའི་བརྒྱུད་པ་བར་མ་ཆད་པར་བྱོན་པ་ལ། ཤར་རྒྱུ་གཉིས་སུ་གྲེས་པ་ལས་
ཤར་བ་ཀུན་དགའ་སངས་ཤེས་གཤུངས་བརྒྱུད། སྒྲགས་འཆང་རྩལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཆོའི་
སྒྲས་རྒྱལ་རྒྱལ་ལུན་ཆོགས་དགུང་ལོ་བཞི་བཅུ་ཞེ་དགུ་པ་རྩེ་འདིའི་ཡབ་དང་།
ཡུམ་རྩེ་རྩེ་བྱ་དགའ་དགུང་ལོ་བཅུ་དགུ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲས་སུ་བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་
པའི་ཤིང་ཕག་(སྟེ་ལོ1575) ལ། རོ་མཆར་བའི་ལྷས་དང་བཅས་སྐྱེ་འབྱུངས་ཏེ་
མེས་པོས་པདྨ་སྟེ་གཙོད་རྩེ་རྩེ་ཞེས་མཆོན་གསལ།

སྐྱེ་བལྟམས་ཏེ་སྐྱེ་བ་བརྒྱུད་སོང་རྩེས་བཞེངས་ནས་གོམ་པ་སྟོ་ཐུབ་པ་
དང་། དགུང་ལོ་གཅིག་ཙམ་ནས་གསུང་བྱོན་ཏེ་ར་སྐྱ་མ་ཀུན་དགའ་གྲོལ་མཆོག་
ཡིན་ཞེས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་དང་། གཞན་ཡང་སྐྱ་གོང་མའི་རྟེན་གསུམ་དང་
སྐྱོན་བདག ། ཉེ་གནས་སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་གསལ་བར་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱིས།
རོ་ནང་སྐྱ་མ་ཀུན་དགའ་གྲོལ་མཆོག་གི་ཡང་སྟོན་འབྱུལ་མེད་དུ་ཤེས་ཏེ། དགུང་
ལོ་བཞི་པར་རོ་ནང་མཁན་ཆེན་ལུང་རིགས་རྒྱ་མཆོ་དང་། ཞབས་དྲུང་བཀྲ་ཤིས་